

GEHÖR

Medlemsblad för
Gävle Symfoniorkesters vänner (GSV)

Box 1283, 801 37 Gävle
Bankgiro 5223-0406
Nr 151, mars 2021, årgång 36

Kallelse till årsmöte med Gävle Symfoniorkesters Vänner den 25 mars

Tid: Torsdagen den 25 mars 2021 kl. 18.00.

Mötet kommer att ske i form av en telefonkonferens till vilken den som vill delta måste anmäla sig till gsv.gavle@gmail.com eller på telefon eller sms till Christina Markstedt tel. 070 327 11 31 senast den 16 mars. Den som anmäler sig får telefonnummer och kod för att delta. Man kan använda både fast och mobil telefon.

Årsmöteshandlingar skickas ut per e-mail till alla som uppgivit e-mailadress till GSV. De kommer också att finnas tillgängliga på hemsidan Gävle Symfoniorkesters Vänner (gavlesymfoniorkester.se).

Eventuella motioner till årsmötet inges skriftligen till ordföranden
Ingrid Iremark,
ingrid.iremark@gmail.com

Välkomna!

Ett omtumlande år

Dags för årsmöte igen. Den här gången kan vi inte träffas fysiskt utan vi ordnar en telefonkonferens. Hoppas många vill delta.

2020 har varit ett omtumlande år för orkestern och föreningen. Där nästan allt har gått ut på att ställa om – och alltför ofta ställa in. Vi har glatt oss åt att några konserter med orkestern har gått att genomföra med publik och inte minst åt de alltmör förnämligt producerade streamade evenemangen, som fortsätter under våren.

Den planerade resan i mars till Edinburgh där ett 20-tal medlemmar skulle vara med på orkesterns sista konsert under turnén i Storbritannien stoppades en dag före avresan. Styrelsen har ägnat mycket tid åt att hitta en rimlig lösning för att ersätta resenärerna för de utgifter de haft för resan. Till slut hittade vi en utväg genom ett lån ur Turnéfonden och vi fick dessutom en del pengar tillbaka från researrangören VS&Perssons.

En planerad resa till Falun i maj inhiherades också. Föreningen kunde dock under september och oktober, när smittspridningen var relativt låg och restriktionerna lättats, genomföra årsmötet och dessutom en trevlig vänträff med Johan Dalene i Bo Linde-salen.

De flesta styrelsemöten har hållits på telefon, men ett par gånger har vi träffats fysiskt med distans. Trots få aktiviteter att rapportera om har vi kunnat komma ut med fyra nummer av Gehör där vi försökt spegla orkesterns utmaningar under pandemiåret. Kerstin Monk, Christina Hygge och Kenneth Björklund har gjort en strong insats som redaktörer och distributörer.

När vi går in i 2021 finns både smittan och restriktionerna kvar. Vi hoppas dock att vaccin och lägre smittspridning kan innebära att både vi och orkestern till hösten kan återgå till normal verksamhet.

Och vi har en hel del planer under det här året som utropats som Musikens år av Kungliga Musikaliska Akademin som fyller 250 år.

Vi räknar med att Eva Boijer-Horwitz kan komma i höst och tala om hur musik påverkar hälsan. Ett aktuellt ämne.

Så snart generalprogrammet för hösten publicerats ska vi försöka hitta några spännande artister att bjuda in.

Och så vill vi förstås gärna höra hur vår chefsdirigent, bosatt i London, har tillbringat ett år i lockdown. Resor till Falun och Uppsala finns bland förslagen. Kanske kan den uteblivna resan till Edinburgh under 2022 ersättas med ett besök i Hamburg och den spektakulära Elbsymphonien.

Vi är mycket tacksamma över att så många medlemmar stannar kvar i föreningen och betalar sina medlemsavgifter trots att vi inte kan samlas som vanligt. Vänföreningen behövs mer än någonsin för att kunna hjälpa till att få musiklivet i Gävle på fötter igen efter detta provningens år. Välkommen till telefon-årsmötet den 25 mars. Den som inte har tillgång till internet kan höra av sig till mig så skickar jag årsmöteshandlingar per post.

Ingrid Iremark, ordförande

Lars Halvarsson sköter bildväxlingarna

Konserthusets teknikrum

Härifrån streamas konserterna

Såg du och upplevde du den livestreamade konserten med hyllning till Stenhammar den 12 februari?

Samma dag under generalrepet satt jag i teknikernas rum och följde hur tre personer hade sitt eget genrep inför konserten.

Här sitter en producent, Pelle Larsson, med ett helt nytt uppdrag. Han läser partitur. Det är ett helt nytt inslag i hans normala jobb med att organisera verksamheten med konserter, solister, dirigenter.

Nu sitter han med partituret framför sig och med jämna mellanrum ger han instruktioner, säger till exempel ”kamera fyra, läge ett” beroende på vilka grupper som har insatser i musikverket. Då manövrerar Lars Halvarsson, frilanstekniker, så att någon av de kameror som finns uppställda på scenen fokuserar på den grupp eller den solist som just då spelar.

Vid sidan sitter Owe Davidson, konserthusets scen- och teknikchef och håller koll på ljudinspelningen.

I salongen sitter Fredrik Becker som ansvarar för förberedelser och helhetsintryck av inspelningen.

Redan den 2 april, nästan direkt efter Englandsturnén var orkestern i gång med digitala sändningar av konserter. Varje torsdag kl 18 kunde man erbjuda konserter i tolv veckor när de flesta andra satt och kliade sig i huvudet.

Fortsättning nästa sida

Orkesterns scen- och teknikchef, Owe Davidson sköter ljudet medan Lars Halvarsson styr kamerorna.

Konsserter i coronatider – digitalt utan publik

Att ge konsserterna digitalt har blivit både en utmaning och en nödvändighet för Gävle Symfoni-
orkester.

Allt görs i huset. Ljudanläggning fanns sedan tidigare. Det enda som behövde kompletteras var
några ytterligare kameror.

Och inte minst – en stor mängd kunskap.

– Frågan var, skulle vi göra det här själva eller skulle vi anlita proffs, säger Owe Davidson.
Orkestrar i Göteborg och Stockholm anlitar proffs. Det innebär en kostnad på mellan
100 000 och 150 000 kronor per konsert.

– Hade vi valt den linjen, säger Owe, så hade vi klarat att finansiera två konsserter på säsong.
I stället valde man att lära sig tekniken och köra själva. Därmed kan man fullfölja det planerade
programmet i stor utsträckning och även sysselsätta hela organisationen med alla musiker.
Men just den här dagen var speciell.

Då hade nämligen uppehållet varat ända sedan höstens sista konsert, den 22 oktober med Janine
Jansen som solist. En konsert med en liten publik.

Sen stängdes allt ner och ingen visste när man skulle kunna ge konsert igen.

Under tiden löste man praktiska problem.

Scenen byggdes ut med tre meter över salongen, där två bänkrader försvann. Därmed fick hela
orkestern plats med corona-avstånd mellan sig.

Musikerna delades också in i fyra grupper så att man inte skulle komma för nära varann under pauserna. En grupp i fikarummet, en grupp i restaurangen, en grupp på övre läktaren, en i foajén.

Men varför bara livesändning? Kunde man inte spara inspelningen i ett arkiv som var tillgängligt så att man kunde ta del av den när som helst och kanske flera gånger? Kanske på Youtube?

Men nej.

En avgörande orsak var en ekonomisk fråga om upphovsrätten och även en önskan från musikerna.

– Vi ville att konserten skulle upplevas direkt, samma tidpunkt, samma livekänsla, fast man sitter hemma i stället för i salongen, säger Pelle Larsson. Dessutom ställs det större krav vid en inspelning som ligger kvar.

– Vi vill undvika att man lyssnar flera gånger och kanske hittar små missar, som det kan bli vid en liveinspelning, tillägger han.

Så den här dagen var orkestern i gång igen.

Följande veckor väntade dels inspelning, dels program för de allra minsta, barnen i förskolan. Och en förväntan på att kunna öppna för publik igen.

De digitala konserterna har nått en publik på mellan 100 och 200 personer via Vimeo, de flesta lokala men även från andra ställen, både nationellt och internationellt. Men på orkesterns hemsida på Facebook har den nått flera tusen.

– Men Facebook är inte helt pålitlig. Det har hänt av de har stoppat sändningen, säger Owe. Även om vi i publiken bara kan uppleva konserterna när de sänds live så bevaras inspelningarna i arkivet, både bild och ljud från konserterna.

– Vi har börjat fundera. Kanske kan vi göra något av materialet och sända något framöver, säger både Pelle och Owe.

Och de närmaste planerna?

Orkestern har i många år gett konsert där Vasaskolans elever på musiklinjen får sina kompositioner framförda, vilket varit en häftig upplevelse för både elever och publik.

Förra våren ställdes konserten in på grund av corona.

I år blev den av, livestreamad en fredagseftermiddag på både Vimeo, Youtube och Facebook.

Livet fortsätter. Och för orkestern har det varit en lärorik resa med ny teknik och publiken på distans.

Producenten Pelle Larsson har fått en ny uppgift. Han läser partitur och ger instruktioner till Lars Halvarsson beträffande vilken kamera som ska läggas ut.

Stenhammar och vår brandstation

Wilhelm Stenhammars grav ligger avsidet på den lilla kyrkogården bland bostadshusen i Majorna i Göteborg. Det är ingen pampig grav som kanske skulle anstå en av Sveriges mest framstående tonsättare. Men den oansenliga graven är typisk för Stenhammar, som inte var de stora ordens och gesternas man, utan en hårt arbetande chef för Göteborgs symfoniorkester (1907–22) och en tonsättare med stark självkritik.

I år är det 150 år sedan han föddes.

En känd historia är att Stenhammar när han fick höra sin gode vän Sibelius andra symfoni så lade sin egen nyskrivna åt sidan. Den dög inte i förhållande till Sibelius. Stenhammar använde partituret för att höja pianostolen och där fick det ligga till hans död.

Om detta kan man läsa i Magnus Haglunds bok ”Wilhelm Stenhammar” som gavs ut 2019 av Kungliga Musikaliska Akademin i skriftserien ”Svenska tonsättare”. Boken är ingen traditionell biografi utan en samling essäer som försöker fånga Stenhammar och hans tid, med källhänvisningar, lista på inspelningar och en verksförteckning.

Stenhammars far var en känd arkitekt i Stockholm, samtida med Ferdinand Boberg, som umgicks i familjen och var medlem i en sångkvartett med Stenhammars far och systrar. Wilhelm Stenhammar skrev sånger för kvartetten.

I boken resonerar Haglund om de estetiska diskussioner som säkert förekom i den musik- och arkitekturintresserade familjen. Hus och musik hör ihop, skriver Haglund. Han pekar på att de visor med text av den danske poeten JP Jacobsen som Stenhammar skrev för kvartetten har ett slags estetiskt släktskap med brandstationen i Gävle, Bobergs genombrott som arkitekt. Det var en tid då gamla ideal kastades överbord, konsten radikaliserades och den moderna staden växte fram.

De här idéerna hade stort genomslag i Stockholmsutställningen 1897 liksom i Gävleutställningen 1901 som utformades av Bobergs medarbetare Sigge Cronstedt. Stenhammar skrev en kantat för orkester och manskör till utställningens invigning den 15 maj.

Genom Musikaliska Akademiens ständige sekreterare Fredrik Wetterqvist har jag fått veta att dirigenten Tobias Ringborg, välkänd för Gävlepubliken, nu har hittat ett komplett partitur till kantaten, som han vill ge ut med orkesterstämmor för symfoniorkester och för blåsorkester. Vore det inte roligt om kantaten kunde framföras i Gävle konserthus!

Det finns inte så mycket musik med Gävleanknytning. Och kantaten har enligt Tobias Ringborg uppförts bara två gånger.

I bokens lista över inspelningar kan man konstatera att Gävle symfoniorkester gjort åtskilliga inspelningar med Stenhammars verk, särskilt på chefsdirigenten Hannu Koivulas tid.

Trots pandemin satsas det stort runt om i landet på att uppföra Stenhammars verk. Senast här i Gävle konserthus den 12 februari med Sara Tröback, konsertmästare hos Göteborgssymfonikerna.

På nätet ligger flera streamade Stenhammarprogram. På Göteborgssymfonikernas GSO Play finns två konserter med Stenhammar Quartet, där Peter och Mats Olofsson från vår egen orkesteringår. På Berwaldhallen Play finns en konsert med Stenhammarmusik där den åländska sopranen Sofie Asplund sjunger några av Stenhammars mest välkända sånger tillsammans med Radiosymfonikerna.

Ingrid Iremark

När livet förändras

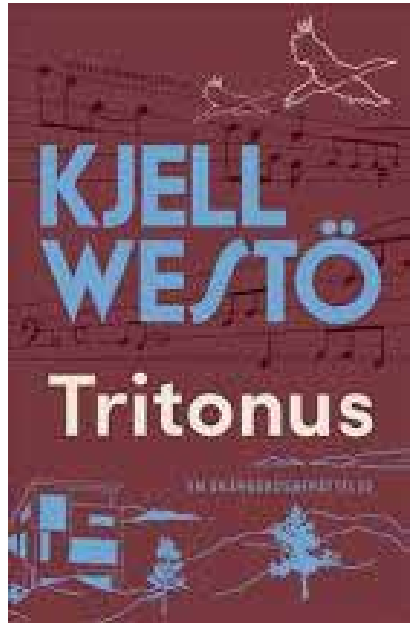
I låten ”Brevväxlingar” i musikalbumet ”En finsk jul” frågar sig Iiris Viljanen ”Gör jag det jag tänkte/ det jag är ämnad till”.

Hennes landsman Kjell Westö låter i sin senaste roman ”Tritonus” den uppburna dirigenten Thomas Brander brottas med en karriär som är i dalande. Uppdragen blir färre, visionerna på pulten har bleknat och han har svårt att göra Sibelius rättvisa. Yngre förmågor springer förbi honom både vad gäller chefstjänster och medial uppmärksamhet. Metoo spökar. Hans båda äktenskap har kraschat och nya förbindelser är allt annat än harmoniska.

Hur ska Brander få ordning på sitt liv?

Han låter bygga ett överdådigt hus åt sig i skärgården, ”Casa Tritonus”, med hiss och alla tänkbara bekvämligheter. Det var ”en satans kåk” du låtit bygga, utbrister en dirigentkollega på besök.

Tritonus är en musikterm, ett musikaliskt intervall med dissonans, ofta använt i skräckfilmer. Tillvaron i drömhuset blir inte vad Brander hoppats på. Minnen av misslyckanden och dålig självbild jagar honom.

Grannen Lindell, som spelar i ett popband, sträcker ut handen men drar samtidigt in honom i skärgårdsbefolkningens relationer på gott och ont. Musiken binder samman romanen och förenar Brander och Lindell.

I det längsta vill Brander tro att han åter ska bli den stjärndirigent han en gång var. Då andra talar klartext om hans tillkortakommanden, grips han av ångest och känner sig orättvist behandlad. Även relationen till sonen Vinnie är kantig. Brander vill fly tillbaka till storstadens anonymitet, alkoholen ger tillfällig lindring men lång baksmälla.

I sin nya roman når Westö enligt min mening inte upp till samma nivå som i prisbelönta ”Hägring 38” där sparsmakat språk och skicklig intrig håller läsaren i ett järngrepp. Samma koncentration och pregnans finns inte i Tritonus, här är allt yvigare. Ändå har boken hamnat högt i tidningarnas lästips.

”Tritonus” handlar – som alltid hos Westö – om mänskliga relationer.

Gör samvaron med andra oss lyckligare eller olyckligare? Hur hanterar vi våra liv då vi passerat livets höjdpunkt? Det är inte en stegrad konsumtion och flykt från verkligheten som är lösningen. Sonen anklagar fadern för att han inte förstår ”att man inte behöver maximera, man kan leva ett bra liv ändå. När ska ni ge upp och acceptera att ni blir äldre?”

Först när Brander kan tillstå att andra kan vara duktigare och han kan sträcka ut en hand och säga förlåt, får han frid i sinnet. Först när han gläds åt att delta i bygdens musikfestival och förbehållslöst låter sig uppslukas av musiken blir världen inte bara enkel och vacker utan också hel och begriplig. I finalen sprängs murar och Westö fångar livets essens, känn dig själv.

Tomas Attorps

Kära Orkestervänner!

Äntligen ljusare tider när vi nu kommer in i mars månad. Vi hoppas alla att det ljusnar också på det pandemiska planet där mörkret består. När det våras där vet ingen men vi hoppas alla att ljuset kommer även dit och att vi så småningom kan återgå till mer normala förhållanden.

Det är en sådan glädje att kunna vara igång med full orkester till skillnad mot hösten när vi av utrymmesskäl var tvungna att reducera orkesterstorleken något för att få plats på scenen. Hur kan det vara möjligt när det inte gick i våras, undrar ni kanske. Jo, det är så att innan årsskiftet byggdes scenen ut för att möjliggöra program med komplett orkester. Två av bänkraderna är nedmonterade och scengolvet går nu ända fram till den tredje raden.

Tyvärr är det inte möjligt att ha publik i salen men säsongsprogrammet fullföljs ändå med vår streaming. Det är klart att vi saknar direktkontakten med publiken i salen men jag hoppas ni följer våra konserter digitalt.

Vi förstår också att ni saknar det sociala med att gå på konsert och möta andra i publiken. Det är ju en viktig del i att komma till konserthuset.

Om det kan vara någon tröst vill jag berätta att vi ser ökade lyssnarsiffror på våra utsända konserter. Det fina programmet den 12 februari med musik av Stenhammar, Wagner och den ovanliga ouvertüren av Beethoven hade av inte mindre än 1843 visningar på Vimeo (vår hemsida), Facebook och Youtube.

Jag kan glädja er med att några av de konserter som ställdes i höstas kommer att tas igen under våren. Ta därför för vana att regelbundet titta på vår hemsida där ni hittar alla konserter i kalendariet. Till exempel kommer vi att sända programmet som skulle ha sänts den 28 januari fredagen den 23 april.

Vi arbetar oavbrutet med lösningar för fler konserter men det är mycket som ska falla på plats och osäkerheten är stor med tanke på att det nu är betydligt svårare med resorna för våra gästande artister. Därför kommer fler konsertdatum så snart det är möjligt att tillkännages.

En sak som är helt självklar är att Verdis Requiem som skulle ha avslutat säsongen inte kommer att kunna spelas. Jag behöver nog inte ange orsaken...

Det är tråkigt men ofrånkomligt! Jamie Martín kommer ändå till oss då för att göra ett annat program. Exakt vad som spelas är inte helt bestämt ännu men så fort vi vet så ser vi till att ni får veta via hemsidan.

Jag hoppas ni håller ut, för oss är det så mycket lättare när vi kan ge konserter.

Var försiktiga så kan det bara bli bättre

Allt gott,

Einar Ander, orkesterchef

Stödjande företag: Advokatfirman Börje Leidhammar, Margaretha Stålquist Fastigheter, Trycktrean (trycker Gehör), VS& Perssons bussar AB

Medlemsavgift

Enskild medlem, 150 kr, familj 250 kr, studerande och ungdom till och med 18 år,

25 kr. Företag/organisation 1 000 kr.

Betala in medlemsavgiften på vårt **obs! nu bara Bankgiro 5223-0406**. Ange namn, adress och postadress. Ansvarig utgivare för Gehör är Ingrid Iremark